

toneel

door Marijn van der Jagt

Emke Idema *Stranger*

Aan publieksparticipatie valt meestal te ontkomen. Gewoon de andere kant uit kijken als er vrijwilligers uit de zaal worden gevraagd.

Maar bij de voorstelling *Stranger* is het zo interessant om mee te doen, dat het bijna vanzelf gaat. Het gezelschapsspel gaat over het gevaarlijke schemergebied tussen eerste indrukken en vooroordelen en is slim bedacht en mooi uitgewerkt door performancekunstenaar Emke Idema. Vier onder de toeschouwers geworven 'spelers' moeten aan de hand van vragen telkens een keuze maken uit een verzameling portretfoto's van onbekenden die op straat zijn gemaakt. Wie ziet eruit als een racistische huisbaas? Met wie zou de speler eenmalig een avondje willen rollebollen? En wie van de uitgestalde gezichten is in staat om een portemonnee te jatten? Een jury van toeschouwers moet de gemaakte keuzes beoordelen, en de rest van het publiek functioneert als supporter. Als vanzelf ga je meedenken en het commentaar dat om je heen klinkt – 'Ja, die! Typisch een kop voor een PvdA-politicus' – verscherpt de ideeën die je zelf hebt. Bijzonder is de afwezigheid van een spelleider, er is alleen een stem op de band die aanwijzingen geeft en telkens oproept tot

snel kiezen opdat onze intuïtie kan spreken. We spelen het spel echt met elkaar, en dat wordt nog manifester als we in het tweede gedeelte geen foto's van onbekenden meer moeten beoordelen, maar elkaar. Wie ziet eruit als een rijkwaard? Wie als iemand met een bloeiend seksleven? De willekeur in sommige beslissingen is vrolijk en bevrijdend, maar voortdurend loert de pijnlijke realiteit die aan het spel ten grondslag ligt. Want wat hier in een spel tot een bewuste activiteit wordt gemaakt, is wat we in het dagelijks leven non-stop doen: elkaars verschijning beoordelen en daar dan allerlei conclusies aan verbinden. *Op 25 en 26 augustus in Amsterdam (De Balie) en op 5 en 6 september in Arnhem (Theater aan de Rijn), www.emkeidema.nl.*